

največji škodljivec za vsak vrt. Popolnoma po nedolžnem pa ste vi, oziroma vaš viničar obsodili ubogega močera, kateri je žalobog plačal svoj poset v vašem vrtu celo z življenjem. Močerad se hrani samo z deževnicami, mrčesi in gosenicami, nikdar pa ne s sočivjem in koreninami. Močerad je celo koristna živalica. Nasprotno pa je voluhar. Voluhar je sive miši slične barve, samo da je malo močnejši in bolj okrogelj. Preživlja se samo s koreninami žlahtnega sočivja, stanuje pod zemljo v rovi, ki so popolnoma podobni krtovim rovom. Neizmerna škoda, katero napravi s stalnim podjedanjem korenin, gre večkrat tudi na rovaš krt. Čudimo se, da niste tudi vi obsodili krt. Voluharja se preganja, oziroma uničuje na dva načina. Prvi način je namreč ta, da se njegov rov na enem in sicer kateremkoli mestu prekoplje in da se pred tistim rovom počaka na tega škodljivca z motiko, ali pa še bolje s puško. Kajti nekaj minut pozneje, ko bode rovaš prekopal, bode voluhar takoj pritekel na dotično mesto in bo prekopal rov takoj zagrebel. Voluhar ne trpi v svojem podzemnem stanovanju nobenega prepaha. Seveda morate pri tem čakanju biti popolnoma mirni, da ga s svojo navzočnostjo ne prepočitate! Čakati morate mirno, ko pa pride in ko bode videli premikati se prst, tedaj pa v omenjeno smer ustrelite in potem, ko bode izkopali prst, bode imeli pred seboj — mrtvega škodljivca.

Drugi način je pa sledeči: Kupite malo zastrupljene pšenice in nasujte jo z leseno žlico v njegovo luknjo. Te pšenice ne smete prijeti z roko, ker bi v tem slučaju imela pšenica duha po človeku in vaš škodljivec bi se je gotovo ne bi pritaknil, kajti njegov vonj oziroma nos je zelo fin in nad vse občutljiv.

F. V. v V. h.

Vi vprašujete, če more kdo kot 27leten in poročen stopiti v trgovino kot učenec. Trgovski gremij je prošnjo zavrnil.

Odgovarjamo: Trgovski gremij je postopal pravilno, ker res noben trgovec ne sme sprejeti učenca, ki je nad 18 let star. Da ste poročeni, to ne igra nobene vloge. Prižoba je nemogoča, dokler so ti predpisi v veljavi.

S. H. v P. v. J.

Radi bi imeli prvovrstna sadna drevesca, pa ne veste, kam bi se pri tem obrnili.

Nam ni znano, kedo bi imel taka drevesca na razpolago. Za letos ste že itak malo prepozni. Ako bo kdo na to vprašanje poslal ponudbo, bomo objavili.

*

Inž. J. Teržan, Ruše:

Sadje.

Važnost pridelka lahko najbolj ocenimo, ako vzamemo v roke našo državno uvozno in izvozno statistiko.

Letos je za nekatere doline bilo sadje božji blagoslov. V Dravski banovini je gornja in spodnja Dravska dolina bila tako srečna, da je sadje letos obilno rodilo. Tekom meseca septembra se je razvila živahna trgovina s sadjem. Inozemski kupci, pred vsem iz Avstrije in Nemčije, so tekmovali v nakupu južnoštajerskega sadja.

V Vardarski banovini je Tetovska ja boika ona, ki ima istotako svetovni glas in jo zelo iščejo.

Uporaba sadja se zadnja leta veča, pred vsem v severnih državah.

Uživanje sadja je za zdravje velikega pomena. Sadje ima pa še to prednost, da je po svojem sestavu prikladno, da se lahko uporabi prvič: za jelo kot namizno sadje, drugič: za marmelade in tretjič: za pijačo (sadjevec).

Nastane vprašanje: Se li izplača pri delovanje sadja? Odgovor na to je sledeči: Uporaba sadja je velika, kakovostno sadje lahko izvažamo. Toda še več! Naša uvozna statistika nam kaže, da smo mi leta 1929 uvozili mnogo sadja in sicer: 14.515 kg jabolk (ne v zabojih), 110.728 kg pa v zabojih, sku-

pno torej za 867.085 Din. Nadalje smo uvozili: hruške, breskve, višnje, češnje, orehe in drugo preko 3000.000 kg v vrednosti 4.000.000 Din, smokev za 1.151.299 kg v vrednosti 6.016.223 Din, ostalo sadje v vrednosti od 1.000.000 dinarjev.

V letu 1929 smo plačali inozemstvu za sadje okrog 12 milijonov dinarjev. To je naša dvojna škoda. Prva: izvozimo naš denar in obremenjujemo našo uvozno bilanco z izdatki, ki niso potrebni. Drugo: Odvzemamo našemu kmetu zaslužek. Vsled prikladnih podnebnih in talnih razmer je mnogo dolin v naši državi prikladnih za sadjarstvo. Glede kakovosti lahko tekmujejo z našim sadjem z vsemi sadjerodnimi deželami Evrope. Da ne omenjamo naše izredno ugodne prilike za sadjarstvo v Dravski banovini, v našem Primorju, v bregoviti Bosni in Šumadiji in deloma v dolinah Vardarske banovine!

Sadjarstvo je torej za one lege, kjer uspeva zares dobra kakovost, zlata jama. Omejiti se hočemo na sadjarstvo naše Slovenije. Po uradni statistiki imamo v Sloveniji okrog 5 in pol milijona sadnih dreves. Srednji letni pridelek, kadar so več ali manj dobre letine za sadje, znaša okrog 15.000 vagonov raznega sadja. Tri petinke pridelka porabimo sami doma, dve petinki pa prideta v poštev za izvoz.

Ako računamo, da v dobri letini, kot je bila letos v Dravski dolini, pri cenah od povprečno 3 Din za 1 kg in pri pridelku od 150 kg od 1 drevesa dobimo izkupiček od 1 drevesa 450 Din in da niso bili redki slučajji, da je eno drevo dalo do 1000 Din in še več, nam vse to jasno govori o dobičkanosti sadjarstva.

Ako računamo najnižje, lahko vzamemo povprečni pridelek od 1 ha sadonosnika s 5000 do 6000 kg. Po ceni od 3 Din za 1 kg dobimo pridelek od 15.000 do 18.000 Din na 1 ha. To pomeni, da se sadjarstvo danes najbolj izplača. V Sloveniji imamo okrog 16.800 ha sadonosnikov, 16.800 × 18.000 Din

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»To sodbo,« je končal Dr. Schrott, »je Njegovo Veličanstvo dne 25. novembra potrdilo v polnem obsegu, deželni stanovi pa so vas, gospod grof, in vašega sina izbrisali iz seznama štajerskih plemenitašev za vse večne čase.«

Po teh besedah Dr. Schrotta je nastala grobna tišina.

Nesrečni obsojenec je začel ihteti in skoro na glas jokati.

»Gorje,« je vzkliknil, komaj se držeč po koncu, »prosim premostiljivega gospoda za pet ran božjih, da mi podaljša življenje!«

Po teh besedah se je zgrudil kakor nezavesten na tla.

Ko se je zopet zavedel, je stal jezuit o. Saegl poleg njega ter ga tolažil.

Zdajci je vstopil grof Brenner. Tudi tega hladnega in trdosrčnega moža je pretresel ta mučni prizor.

49

»Pomirite se, grof Tatenbah,« reče s tolažilnim glasom, »cesarski komisar pl. Lilienberg, ki je prinesel to žalostno poročilo, vas obvešča, da je še čas, da spišete prošnjo na tajni svet za pomilostitev, četudi je le malo upanja.«

»Kaj, pl. Lilienberg,« vpraša začudeno grof Tatenbah ter se počasi dvigne, »on, ki je bil moj najboljši prijatelj ter se je za me potegnil pri cesarju, kadar je bilo treba, on mi je prinesel smrtno obsodbo?«

»On stoji zunaj pred celico,« reče grajski stotnik, »govorite z njim, če hočete zvedeti, kako se je zgodilo, da se je vaša zadeva na Dunaju tako nepričakovano obrnila v vašo nesrečo.«

»Ne, ne,« izjavi grof Tatenbah, »nočem ga videti. On je nekaj bil moj prijatelj, sedaj pa je moj sovražnik, ki je prišel me mučiti ter mi naznanjati smrtno obsodbo.«

»Dobro,« reče grajski stotnik z navadnim hladnim glasom, »sedaj ne morem nič drugega, nego da vas, grof Tatenbah, spremim s Schlossberga na rotož, kjer vas moram izročiti mestnemu sodniku Petru Volku.«

»Kaj,« se zdrzne grof Tatenbah, »k temu možu, ki je posebljena postava in strogost in ki mi je vedno bil oster nasprotnik!«

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskovine v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Roroška c. 5

Cekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

= 302,400.000, kar pomeni, da letni pridelek sadja v Sloveniji predstavlja vrednost od 300 milijonov dinarjev. — Tako narodno premoženje je pač vredno, da mu posvetimo največjo skrb.

Najnujnejše bi bilo:

1. Umnejša oskrba sadovnjakov, ki jih že imamo. Kajti zasaditi nove sadovnjake, traja precej časa in stane precej denarja.

2. Izboljšati dosedanjí pridelek, s katerim bomo lahko konkurirali na svetovnem trgu. To je mogoče: prvo s pravilnim zatiranjem bolezní in škodljivcev, drugo s pametnim gnojenjem in obdelovanjem sadonosnikov.

Sedaj v jeseni moramo okrog sadnega drevja prekopati zemljo v obliki kolobarja. Sadno drevje črpa s svojimi tankimi koreninami dlačicami hrano vsepovsod. Zato ni priporočljivo gnojiti samo ozek pas okrog drevesa pod drevesno krono, temveč gnojiti moramo čim širji kolobar, ki naj sega vsaj še polovico preko zunanjega obsega drevesne krone.

Ako se sadjar noče odločiti, da bi svoj sadonosnik kolobarsko prekopal, ker mu je žal ruše, potem mora svoj sadonosnik dobro pobranati. Brana pa naj v isto, nasprotno smer in povprek, tako da bo vsak del sadonosnika pobranan trikrat v treh nasprotnih smereh. To je zelo važno, da se ruša razreže, omogoči pristop zraka in vlage, in zemljo oživi.

Zelo važno pa je, da zemlji vrnemo čisto hrano, ki so jo korenine vskale v sebe, odpeljale jo v listje, ki je vstvarila organsko snov in ki se je potem nagomilila v sadju. To rudniško hrano lahko vrnemo zemlji s 5 kg Nitrofoskala-Ruše, ki vsebuje: dušik, fosforo kislino, kalij in apno v razmerju 6:8:8:33. Gnojenje izvršimo ali v jeseni ali pa zgodaj spomladi.

Nadaljini ukrepi za povzdigo sadjarstva bi bili sledeči: Izpolniti sortiment in drevesničarstvo; urediti moramo vzorne nasade za razkazovanje; pouk o umnem oskrbovanju dreves; gnojenju, zatiranju škodljivcev; pouk

o spravljajanju; združna prodaja in standardizacija našega sadja, ker samo na ta način bomo lahko obdržali trajno inozemski trg.

Dobre cene sadja so najboljša spodbuda kmetovalcem. Skrbeti moramo, da se od katere bodi strani ne unese nesolidno početje v sadjarstvo in trgovino, kajti v tem trenutku smo zgubili svetovni trg. Združništvo bi na tem polju največ naredilo v obojestransko zadovoljstvo producenta in konsumenta.

*

Pokončavanje škodljivcev na sadnem drevju.

Naraščajoče nastopanje škodljivcev na našem sadnem drevju sili kmetovalca in sadjerejca k energičnim ukrepom za zatiranje in pokončavanje teh največjih sovražnikov naših sadonosnikov. Na razpolago nam je danes že cela vrsta izbornih in preizkušenih sredstev, žal pa se je baš tej panogi posvečalo s strani sadjerejcev in kmetovalcev premalo pazljivosti in vztrajnosti.

Najvažnejše sredstvo za pokončavanje škodljivcev je in ostane danes že v vseh državah vpeljani pas za lovljenje škodljivcev »Rekord«. Ti pasovi, napravljeni iz specialnega pergamentnega papirja ter že namazani z lepilom »Rekord«, kateremu je pridejano specifično sredstvo vonja, imajo lastnost, da pritegnejo nase vse vrste raznih škodljivcev našega sadnega drevja, ki potem brezizjemno obličiijo na pasu. Življenska doba pasu traja preko zime pet mesecev ter kljubuje vsem vremenskim neprilikam. Oprema drevja s pasovi se vrši preko zime, torej v času, ko ima kmetovalec za to delo največ časa na razpolago, od oktobra do konca decembra in sicer v tem času proti nevarnemu mrzlikarju.

Samica mrzlikarja leže v vršičkih sadnega drevja 200 do 300 jajčic. Na dotičnem sadnem drevesu bi torej v

spomladi do 30.000 mrzlikarjev opravilo svoje pogubonosno uničevanje. Pas za lovljenje Vam prepreči to uničevanje, ker mrzlikarja brez izjeme pritegne.

Od spomladi pa do jeseni služi pas lovljenju vseh ostalih škodljivcev, cvetoderov, raznih gosenic in sploh vseh škodljivcev, ki na pomlad prilezejo iz zemlje na drevo.

Poleg pasov za lovljenje pa je vse, kakor potrebno, da baš v zimskem času, oziroma v pozni jeseni posvetimo največ pazljivosti drevju samemu. — Sadno drevje se nahaja od pozne jeseni do zgodnje pomladi v takozvanem sočnem miru, vsled česar je mogoče uporabljati močnejša in učinkovitejša sredstva, ki ne škodujejo drevesu in ga ne ožgejo. Obrezovanje, izčiščenje gostosti, oskubljenje luščice se skorje. Slednje se mora vsekakor vršiti na ta način, da razprostrimo pod drevo rjuhe ter nato vse odpadke zažgemo. Baš cvetoder prezimuje pod skorjo, vsled česar je treba absolutno paziti, da se pri čiščenju skorje odpadki zažgejo.

O sredstvih za škropljenje sadnega drevja v zimskem času ter sploh o uporabi istih v zimskem in poletnem času spregovorimo prihodnjič. J. V.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 22. novembra so pripeljali špeharji na 70 vozov 190 komadov zaklanih svinj, kmetje 36 voz krompirja, 4 čebule, 20 zelja, 14 sene, 8 otave in 2 slame. Svinjsko meso je bilo po 15 do 28 Din, špeh 17 do 20, krompir 0.75 do 1.50, čebula 2.50, zelje 0.50 do 1, seno 70 do 90, otava 70 do 85, slama 50 do 60, Pšenica 2.25, ječmen 1.75, oves 1.50, koruza 1.75 do 2 Din, ajda 1.50, ajdovo pšeno 5, proso 2.50, fižol 2.50 do 3, kokoš 30—40, piščanci 30—70, raca 40—45, gos 60—80, puran 50—110, divji zajec 20—50, domači zajec 8—40, kostanj 2.50—3 D, pečeni kostanj 6, česen 16, kisle zelje 4, repa 2, gobe 1, jabolka 2—8, hruške 8—10, suhe slive 10—12, mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 36, med 15—18.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 21. novembra 1930 se je pripeljal

Vsak mesec

Din 13-

bo plačal vsak kdor hoče
brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo
izhajali vsak mesec
en veleznimiv zvezek

po Din 13-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila,
Maribor, Koroška 5

Rektor Sikuten je stopil k nesrečnežu ter ga tolažil:

»Vdajte se v to, kar se ne da odvrniti, gospod grof. Kar je mogoče, se itak dela za vas.«

Pater Sikuten je nato prosil grofa Brennerja, naj se spravi jetnika po tajnem hodniku v mesto, da ne bi ljudje leteli skupaj ter zasramovali nesrečneža.

Medtem se je grof Tatenbah zrušil, obnemogel od duševnih bolečin, na posteljo. Grajski stotnik namigne jetničarju Vamprehtu, ki je s pomočjo dveh vojakov prijel grofa in ga nesel dol po stopnicah.

Hitro so pripravili voz ter so vanj posadili grofa Tatenbaha. Oba jezuita sta sedla poleg njega. Jurij Vampreht pa je zavzel svoje mesto za njim.

Medtem se je raznesla vest o obsodbi grofa Tatenbaha po mestu. Ljudje so se začeli zbirati, da bi videli nesrečneža, veliko jih je čakalo pri spodnjih vratih Schlossberga.

Ko je grof Tatenbah zapazil te ljudi, je zaprosil:

»Ugasite vendar luč! Oh, zakaj me ni mati kot otroka v kopeli utopila, bi vsaj Tatenbahovo rodovino ne zadela taka sramota!«

Teh besed ni nikdo slišal vsled ropotanja voza, ki je drdral proti glavnemu trgu in rotovžu. Tam je že čakal na obsojenca mestni sodnik Peter Volk ter ga je v smislu danega povelja dal odvesti v določeno celico.

XXVII.

Slovo od sveta.

Žalosti se znébi
Predno dan ugasne,
Al' spomin ohrani
Na trenutke jasne.
Jenko.

Odbila je enajsta ura dopoldne. Na mestnem rotovžu v Gradcu je sedel v celici na smrt obsojenih kot najrevnejši berač, obsojen in zapisan smrti, bivši cesarski svetnik, komornik in podpredsednik deželnihi stanov, lastnik graščin Konjice, Statenberg, Podčetrtek, Trebnik, Račje, Galhofen pri Slovenjgradcu, Hebenstreit, Golič, Niederpamb ter več posestev v Šleziji, ki je mogel postaviti v nekaj dneh 5000 mož na bojno polje. Sedel je v obupu ter premišljeval svojo ža-

255 svinj, 2 ovci in 2 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po 90 do 100 Din, 7—9 tednov stari 150 do 200 D, 3—4 mesece stari 250 do 350 Din, 5—7 mesecev stari 400 do 450 Din, 8—10 mesecev stari 550 do 650 Din, 1 leto stari 800 do 1200 Din, 1 kg žive teže 10 do 13 Din, 1 kg mrtve teže 14 do 15 Din. Prodalo se je 190 komadov.

NAŠA DRUŠTVA

Marenberg. Ker je nas letos zgodaj obiskal sneg, ki je napravil prav občutno škodo na sadnem drevju, si je tukajšnje Prosvetno društvo tudi zgodaj priskrbelo dovolj lepega čtiva za dolge zimske večere ter vabi mlado in staro, da pridno sega po novih knjigah, ki se dobijo vsako nedeljo po službi božji v novi mežnariji proti majhnemu odplačilu na posojlo. Kdor si hoče kaj denarja prištediti, povrhu pa se še kaj naučiti za življenje ter oplemeniti svoje srce, bo se rad odzval temu vabilu in bo, namesto da bi ob nedeljah pohajkoval ter po krčmah zapravljal denar, se rajši vsedel k dobremu prijatelju, k lepi in poučni knjigi ter iz nje črpal življenjsko modrost in zabavo. Namesto da bi šla naša dekleta na ples in potem s pokvarjenim srcem domu, so rajše nastopile na odru in v veliko veselje občinstva uprizorila igro »Dve materici«, za kar jim gre najlepša zahvala, pa tudi prošnja, da nam še večkrat postrežejo s slično zabavo.

Medvece pri Pragerskem. Dne 16. in 17. t. m. je predvajal neki mož iz Skrbne za Dravo na ročni aparat zanimiv francoski film »Mala spletakarica« in drug film iz Bosne. Soba je dala na razpolago posestnica Mima Sagan. Predstave, katere so bile lepo izvedene brez nikakega nedostanka pri aparatu, so bile obiskane v lepem številu, posebno veliko je bilo otrok. Ali ima naše kmečko ljudstvo razumevanje za takšne predstave? Ali si res želi samo šaljivih prizorov in burk, kakor to govorijo nekateri, ki ne poznajo kmečke duše? Pri nas se je pokazalo, da tudi kmečko ljudstvo ljubi resne predstave, razume njih vsebino, s pozornostjo sledi dejanju in ne obrazih se pozna njih notranje čustvo in so delovanje z duhom. V teh uricah pozabijo malo na vsakdanje skrbi in delo in se zamislijo v predstavo. Zakaj? Zato ker dostikrat predstavlja njih življenje in jim daje pravih vzgledov. Ker tukaj nimamo nikakih

koristnih društev za mladino, kjer bi se sestojali, si mnogi fantje in tudi dekleta iščejo družbe po gostilnah in celo do 12. ure ponoči, kar je gotovo nelepoto. Mladina, brigaj se bolj za izobrazbo!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Dramatični odsek Prosvetnega društva ponovi v nedeljo dne 30. novembra, popoldne po večernicah v Društvenem domu Meškovo tridejansko igro »Na smrt obsojeni«. Obenem bo tudi proslava državnega praznika. Vabljeni ste domačini kakor tudi tujci! S polnoštevilno udeležbo hoste najlepše pokazali, da znate ceniti trud in žrtve naše idealne mladine, ki se zbira pod okriljem Prosvetnega društva.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Precej dolgo je bil v naši društveni dvorani mir. Mogoče se je že komu vrnila misel, da bo vse zaspalo. A temu ni tako! Prej je bila tombola, zadnji čas pa jesensko delo, ki nas je zadrževalo, da se nismo imeli časa pripravljati za igre; hmo pa zato v zimskem času skušali zamujeno nadomestiti. — Prihodnjo nedeljo dne 30. novembra popoldne po večernicah priredi domače Katoliško izobraževalno društvo krasno štiridejansko z moškimi vlogami: »Ljubezen zmaguje«. Posebno zadnje dejanje te igre je tako lepo in ganljivo, da si je že radi tega vredno ogledati to igro. Pridite k predstavi v velikem številu domačini kakor tudi sosedi! Na svidenje!

Št. Ilj pri Velenju. Naše Prosvetno društvo je dne 9. novembra priredilo prvo predstavo v novi dvorani. Kako veliko je bilo zanimanje za to prireditev, je pokazala obilna udeležba. Brez vsake reklame, brez plakotov je samo na enkratno prijavo v »Slov. Gospodarju« prihitela množica domačinov in sosedov. Igra »Sinovo maščevanje«, ki smo jo videli, ni lahka igra — ne zahteva na odru velikih priprav, odlikuje se pa po lepi vsebini in učinkuje vzgojno kakor le malokatera, ki gre preko desek podeželskih odrov. Želeli bi, da nam slovenski pisatelji napišejo kaj podobnih iger, da bo sčasoma med našim ljudstvom izginilo napačno mnenje, kakor da bi bili društveni odri samo za prazne burke, kakoršnih smo vajeni na gostijah. Žalibog

Družinska pradika za leto 1931

s podobo Svete družine že dobite vsepovsod. Segajte pridno po njej, ker je res nekaj pravi praktičnega.

1350

nam lepih vzgojnih iger zelo primanjkuje. Igralci so se resno potrudili, da so se uživali v svoje vloge, zato je šla igra gladko in gledalci niso štedili z odobravanjem. Pevci iz Št. Andraža pa so zapeli nekaj lepih pesmi in imeli smo tako zopet priliko občudovati vzorno izšolan pevski zbor. Kakor čujemo, se bo igra ob priliki ponovila.

Nazarje. Tukajšnje prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 30. t. m. točno ob treh popoldne v Društvenem domu Finžgarjevo dramo »Naša kri«. Igra je lepa. Vloge so v prvovrstnih rokah, vsi prijatelji prosvete uljudno vabljeni!

Podčetrtek. Tukajšnje izobraževalno društvo, dekliski odsek, je priredilo v nedeljo dne 16. novembra lepo predstavo od Silvina Sardenska »Skrivna zaroka«. Moramo reči, da so vsa dekleta lepo pogodile svoje vloge in so se lepo naučile, zlasti še, če pomislimo, da so vse zaposlene v dnevnem delu in da je malo časa za vaje. Ta dekleta pristopajo tudi mesečno k obhajilni mizi, kar je najboljša podlaga prave izobrazbe. Za Štefanovo pa pripravljajo naši vrli fantje nekaj imenitnega, na kar se že veselimo. Na svidenje! — Dne 17. t. m. smo spremili k zadnjemu počitku dobrega, mirnega krščanskega moža in farana Jožefa Sajko. Pokojni je bil dober oče in zakonski mož in je bil večletni naročnik »Slov. Gospodarja«. Naj počiva v miru! Ostalim pa naše sožalje!

Knjižec.

Koledar Kmetijske zveze v Mariboru l. 1931 ima sledečo vsebino: Koledar. Poštna pristojbina. Pristojbine in takse. Kraljeva banska uprava dravske banovine v Ljubljani. Mere. Davki. Vinogradniška pravila. Kam spada kmetijski denar. Amortizacija dolgov ali odplačilo dolgov v enakih obrokih. Kmetije, pazite, kako se zavarujete proti požaru. O zavarovanju poljedelskih delavcev. Na vsako večje posestvo mal čebelnjak. Boj sadnim zajedalcem. Kmetijski gozd. Razpredelnice, s kojimi se zamore na podlagi dolžine in srednjega premera debel določiti vsebina debel in parobkov (hlodov). Tabela za preračunavanje oralov in kvadratnih sežnjev v ha, are in kv. m. Kako se izračuna kubična mera debel ali klad. Uporaba umetnih gnojil v poljedelstvu. Brez gnoja ni pridelka. Fantovsko ogledalo. Kmet in tisk. »Naš Dome«. Kmetijsko knjigovodstvo. Prejemki in izdatki. Zapisnik delavcev in njih plače. Zapisnik plače v blagu in

lostno usodo, ki jo je sam zakrivil s svojo omahljivostjo, lahkomišelnostjo in s svojim častihlepjem. Ko je gledal nazaj v svoje življenje, si je moral priznati, da kot oče ni spolnil svojih dolžnosti, da je varal svoje tovariše in dal svojim sovražnikom vsled svoje neodločnosti orožje v roke.

Bilo je izgubljeno življenje in moral ga je obžalovati.

Ko je bil priveden na rotovž, je takoj spisal prošnjo na cesarja, v kateri je prosil, da bi se spremenila smrtna kazen v dosmrtno ječo.

Ali bo ta prošnja imela kakšen uspeh? Ko se mudi v teh mislih, zarožljajo ključi v vratih in v celico stopi Kristof Abele pl. Lilienberg, nekdanji njegov prijatelj, z njim grof Herberstein in Kellersperg, nazadnje mestni sodnik Peter Volk.

Tatenbah je povsili oči, ker ni mogel pogledati v obraz prevaranemu prijatelju.

Lilienberg je stal strog in resen pred njim kakor sodnik, ki je pripravljen, vsak hip zlomiti palico nad zločincem. Čez nekaj časa reče:

»Grof Tatenbah, nikdar ne bi bil mislil, da bom moral možu, ki sem ga v življenju spoštoval, prinesiti smrtno naznanilo. Ker pa moram izpol-

niti to žalostno dolžnost, mi je tudi treba vam sporočiti, da ni upanja na vašo pomilostitev.«

»Torej moram umreti,« zastoče nesrečnež, »ne, jaz ne morem, jaz nočem umreti! Imejte usmiljenje z menoj ter me rešite! Ali me niste takrat, ko sem vas rešil smrti, zagotovili, da morem računati na vas kot prijatelja pri vsaki priliki, zlasti v nevarnosti in stiski?«

Lilienberg zmaje z glavo ter reče:

»Nesrečnež, saj vas vendar nisem jaz obsodil, ampak postava, ki se ne da upogniti. Četudi bi pozabil na to, kako ste me prevarili, ter bi se potegnil za vas, bi to bilo zaman. Tu ne pomaga nobena prijateljeva beseda ne posredovanje, cesar je odločil in ne prekličte svoje besede. Da je prišlo tako daleč, je vaša krivda. Odločilni sta bili vaši dve pismi, ki so jih dobili pri Rudolfiju. Ako bi teh pisem ne bili pisali, bi bili danes svobodni mož.«

»Gorje meni, usoda me preganja,« vzdihne Tatenbah, »če pa že moram umreti, bi vendar prosil, naj me ne usmrtijo z mečem, marveč mi odprejo žile v kopeli.«

»Grof Tatenbah,« reče hladno in odločno Lilienberg, »vi boste, tako se glasi cesarjevo povelje, usmrčeni 1. decembra z odsekanjem glave.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memoranda, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Novoška c. 5

delu. Zapisnik živalskega prirastka. Koledar brejosti. Koliko časa traja pojatev pri domačih živalih. Razmerje med živo težo in težo zaklane živine. Pri zaklani živini dobimo v odstotkih k živi teži. Sejm. — Cena koledarja s poštnino vred 11 Din. — Zahtevajte koledar pri načelniku ali tajniku vaše krajevne Kmetijske zveze. — Kmetiska zveza v Mariboru.

Za Božič priporočamo mešanim zborom zbirko starejših božičnih pesmi, izdanih lanske leto pod naslovom: »Rajske strune zadonite!« Zbral in založil jih je V. Čadež, župnik v Mekinjah pri Kamniku. Vse te pesmi, ki so bile skoro docela pozabljene, so dostopne vsakemu zboru; iz njih veje oni prijetni božični duh, kot smo ga vajeni pri znanih Riharjevih in drugih starih božičnih pesmih. Partitura stane 20 Din, glasovi (moški in ženski skupaj) so po 5 Din. Naroča se v knjižarni sv. Cirila v Mariboru, v Slomškovi zadrugi v Celju in pri založniku.

DOPISI

St. Peter pri Mariboru. Občni zbor prosvetnega društva »Skala«, združen s predavanjem je dobro uspel. V novi odbor se je pritegnilo nekaj mlajših moči. — Knjige Družbe sv. Mohorja so dospelo ter se dobijo v župnijski pisarni. Pridite po nje ter ob tej priliki plačajte naročnino za drugo leto! — Nedeljska številka »Slovenca« se razprodaja pri cerkvi in sicer po rani in pozni službi božji. Posamezna številka stane 2 Din. Šentpeterčani, segajte pridu po dobrem berilu!

St. Peter pri Mariboru. V Metavi je pretečeno sredo umrl nenadne smrti — smrt ga je pobrala pri delu — Kandič Anton, star 68 let. Rajni je bil skrbni gospodar, ki si je s pridnostjo in marljivostjo pripravil obširno kmetijo. Pokopan je bil v soboto. Na njegovi sedmini se je nabralo za dijaško semenišče v Mariboru 260 Din — Mesto člana v občinskem odboru je odločil valed boleznin Knuplež Ivan iz Vodol. Imenovani je ves čas od prvih volitev po preobratu pripadal občinskemu odboru ter je zadnja leta zavzemal mesto prvega občinskega svetovaleca in se je ves čas pridno udeleževal pri delu za napredek občine, dokler mu bolezen ni zabranila nadaljnega dela.

Iz Slovenskih gor. Najprej so prihajali posamič ali pa po dva, trije, otovorjeni s težkimi balami štof, kamgarnov, ševijotov in ne vem še s kakšnim blagom, za moške in

ženske. Na vsakem sejmu si jih mogel videti, kako so metali ljudem blago za celo »ancu-ge« kar v lice; češ, norc, ali ne vidiš, da je napol za šenk, in delali so sijajne kšefte. In letos lazijo čez vse grabe in vrhe in nobena kočica ni več varna pred njimi. Tam sem od nekoč iz one kulturno in gospodarsko zane-marjene dežele prihajajo dan na dan z vsem mogočim. Zavohali so ti razni podjetni pa delomrčni mladi in starci, da je prišlo med nas nekaj jabolčnih jurčkov; in zdaj si kar kljuko ponujajo vsi mogoči krošnjariji, bogve odkod, pa ti ponujajo blago bogve kakšnega izvora in dvomljive kakovosti: štofe za suknje ali cele obleke, drugi zimske copate, tretji pa se priplazi pri stranskih vratih kar v kuhinjo z emajliranimi piskri in ponvami, češ: »gospa, gospodična«, če pa ne gre zlepa, pa kar na debelo: »Bog te je stvoril« in če dalje bolj surovo in nadležno. Na cesti te na vsak korak srečujejo in nadlegujejo krošnjariji z žnoricami, noži, škarjami, britvami, orgljicami in sto in sto drugimi drobnarijami. Takšno je nekako zadnje tri mesece po jabolčnih krajih v Slovenskih goricah. No, da se vidi, kako sijajno uspeva kšeft, se jih kar po osem teh krošnjarjev, natovorjenih s težkimi balami, privozi s prav čednim luk-sus avtom, potem pa peški v hribe in grabe, od koč do koč. Pa je eden le prenaglo izmaknil nekemu jabolčnemu magnatu tri jurčke izpod palca, pustil svojo balo na mizi in z jurčki odkuril. Ker pa se je čutil kupec pri tej nagli kupčiji prikrajšanega, so za celo zadevo zvedeli orožniki. In čez par dni, ko so krošnjariji hoteli s polnimi mošnjami in neprodanimi balami na čednem avtomobilu zapustiti naše vrhe in grabe, polja in trav-nike, je prisedel na avto tudi oborožen orož-nik, ki je šoferju naročeval, kod in kam, da vseh osem spravita srečno v preiskovalni za-por tam nekje v mestu Ptuj. Dokumente baje nameravajo gospodje v Ptuj tem kroš-njarjem natančneje pregledati. Dobro bi bilo tudi zvedeti, odkod prinašajo blago.

Sv. Barbara v Slov. gor. V smislu ministrske naredbe se izplača Julijani Serdinšek nagrada v znesku 400 dinarjev, ker je v lastni smrti nevarnosti dne 8. marca t. l. rešila iz narašle Drave učenko Marijo Rodošek iz St. Petra pri Mariboru. Enaka nagrada se izpla-ča tudi Ani Serdinšek, ki je končno obe zgo-raj omenjeni osebi potegnila na breg. Požrt-vovalnima in junaškima ženama toplo česti-tamo!

Sv. Barbara pri Mariboru. V sredo dne 19 t. m. zjutraj je zapel pri nas farni zvon, oz nanjujoč faranom, da je mirno v Gospodu za-

spal njegov boter Janez Krajnc, po domače Kolarjev Anzek, posestnik v Zgornji Koreni. Nad eno leto ga je mučila vodenika; 72 let star, je voljno prenašal hudo bolezen, bil je večkrat spreviden s sv. zakramenti. Bil je 25 let cerkveni ključar pri farni cerkvi ter je z veseljem opravljal to službo, bil je tudi več let občinski svetovalec in odbornik. Vsa leta, kar je gospodaril na svojem posestvu, je bil vedno naročnik »Slovenskega Gospodarja« in drugih krščanskih listov. Skazal se je kot večkratni dobrotnik naši farni cerkvi; prav posebno ko smo si naročili nove zvonove, je bil prvi, ki je daroval veliko syoto ter tudi bil boter zvonu. Gostoljubnost je zmiraj iz-kazoval revežem ter bil oče ubogih, vsak si-romak je bil pogoščen, kateri je prišel k nje-govi hiši; to se je tudi pokazalo pri pogrebu, ko so ga tudi reveži spremljali k zadnjemu počitku. Rad je zahajal v domačo farno cer-kev, bil je vseskozi veren krščanski mož, ka-kor jih je žal vedno manj med nami. Kako je bil pri ljudstvu priljubljen, je pokazal v petek njegov pogreb, ko so ga na zadnji poti spremljali poleg sorodnikov, njegovi prijate-lji in znanci in dva gospoda duhovnika. Do-mači pevci so zapeli žalostinke na domu in na pokopališču. Domači gospod župnik je pri odprtem grobu spregovoril še njemu v slovo in zahvalo za njegova dobra dela. Bog mu daj večni mir!

Sv. Bolhenk v Slov. gor. Zaslutili smo pre-taklo sredo, da se plazi po Trnovcih blede smrt in nismo se zmotili. Še isti dan zvečer v polmraku je najprej samo veliki, potem pa še zraven manjša dva, so vsi trije naši železni razglasili po župniji žalostno novico, da je umrl možki. Tam poleti se nam je zde-lo, da bo Kúharov Juž le še ostal, pa zdrav-niška veda ni mogla drugega, ko možu sa-mo za par mesecev življenje podaljšati. Si-cer je Jožef Vršič, po domače Kúhar, že do-živel 73. leto, pa, ker prej nikoli ni bolehal, smo mu še obetali kakšnih 10, ker je pri nas splošna starostna meja pri 80 in čez, pa je žalibog podlegel svoji tri četrt leta dolgi bo-lezni. Ker ni bil sibičen človek, je rajnega Juža vse rado imelo, in cela župnija žaluje za vrlim cerkvenim ključarjem!

Sv. Bolhenk v Slov. gor. Kar tri neveste na-enkrat. Nedelkova Tunika gre v Gočovo za gospodinjko k Bolkanovim; Potrč Katika v Sovjaku pa bo dobila za pomoč Janeza Šte-biha iz Dragoviča; Pukšičeva (Kolarova) Micka iz Črmlenšaka pa bo odšla v Levajnce k Pihlerjevim. Ker so bile vse tri zelo spoš-tovana dekleta, smemo upati, da bodo tudi

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodijaj iz misijonov »Mladostni navihane« — postane redovnik — in mične zgodbe za deca.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisni-ci na spodnji naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškovi trg 20.

Če se hočete pripraviti na pot na oni svet, je dobro, če pa ne, je to vaša stvar, smrtna kazen se kljub temu izvrši. Imate še dovolj časa za to. Zdaj pa z Bogom! Naj vam bo odpuščeno, ker ste me varali, ko sem vas smatral za zvestega služabnika cesarja, pa ste bili veleizdajalec. Bog naj vas milo sodi!»

Gospod Lilienberg se je hotel odstraniti, ne-srečni grof pa ga je zadržal.

»Torej ni rešitve, niti usmiljenja,« vzklikne, »ali nisem dosti dolgo trpel na Schlossbergu v ozki celici? Ali nima cesar nobene milosti za ske-sanega, ponižanega in tudi kaznovanega poda-nika?«

Tako je tožil nesrečnež.

Lilienberg mu je mirno odvrnil:

»Nikdar si ne bi bil mislil, da se bomo vi, grof Tatenbah, častivredni mestni sodnik in jaz sestali v tej sobici na rotovžu ter da bom jaz imel težko dolžnost, sporočiti vam smrtno obsodbo. Ker pa se nič na svetu ne zgodi, česar Bog noče ali ne pripusti, vdajte se v božjo voljo. Zatorej bodite pogumni kot mož in kristjan, ki ve, kaj in kako je umreti.«

»Da,« poseže vmes Peter Volk, »če ste, gospod grof, ravnali v življenju včasih nemožato, na-

stopite sedaj v smrti možato in ponosno. Poka-žite, da ste kristjan, ki mirno gleda usodi v oči, ker ve, da se ne da nič spremeniti.«

Tudi duhovnik mu je prigovarjal v tem smislu.

Nato se dvigne grof Tatenbah ter reče mirno:

»Če torej moram umreti, naj bo. Prej se ho-čem spraviti z Bogom.«

»In Bog vas bo milostno sprejel,« reče Abele, »glejte, tudi vaš strogi, a pravični vladar hoče milostno z vami ravnati ter bo dal opraviti za mir vaše duše 2000 svetih maš.«

Tatenbah se je vdano in srčno zahvalil za to milost. Ko so navzoči videli, da se je nesre-čnež potolažil, so zapustili tiho celico. Pri obso-jencu je samo ostal duhovnik, ki mu je govoril besedo tolažbe, ga bodril k zaupanju v Boga ter ga spovedal.

Prišel je popoldan in z njim najbridkejša ura v življenju nesrečnega jetnika.

Odpri so se vrata, vstopil je jetničar Jurij Vamprecht, za njim Tatenbahov strežnik Tarrody, ki je vodil za roko dvanaistletnega grofovega sina Antona.